

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR INTERMÉDIA

STUDIO OF INTERMEDIA

POLITIKA VODY

WATER POLICY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

BcA. DANA DVOŘÁKOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

MgA. PAVEL STEREC, Ph.D.

BRNO 2018

OBSAH:

TEXTOVÁ ČÁST

s. 5 – 13

OBRAZOVÁ ČÁST

s. 14 – 18

TEXTOVÁ ČÁST

Kapitoly textové části:

- Problematika politiky vody
- Seznámení se s betonem jako motivace pro vytvoření díla
- Cíl práce
- Charakteristika díla a objasnění tvůrčích postupů
- Krátká rešerše příkladů environmentálně angažovaných výstav a prací
- Závěr

Problematika politiky vody

Každý lidský krůček kupředu s sebou nese i své nežádoucí, mnohdy nezamýšlené důsledky. Veškeré problémy dneška mají svůj původ v rukou často heroizovaného inovátora minulosti. Jako lidstvo čelíme v současné době mnoha existenciálním výzvám. Jednou z nich je i zachování dostatečného přístupu k pitné a hospodářsky využitelné vodě na planetě Zemi. V případě, že se naplní negativní prognóza¹ ohledně přístupu k vodě, hrozí bezprostřední sociální a ekonomické následky – to pokud se omezíme na perspektivu lidských bytostí. Bezprostřední naléhavost tohoto problému je dána nezbytností vody pro živé organismy. Oproti jiným problémům, kterým lidstvo čelí, se tedy nejedná o pozvolný proces, ale v případě, že se vyskytnou specifické podmínky, negativní reakce nastane v podstatě ihned.² Proto je tato problematika velmi významná a z tohoto důvodu jsem se rozhodla na ni reagovat svým dílem. Jsem si vědoma toho, že výše naznačené téma je velmi rozsáhlé a v podstatě je mimo rámec magisterského studia a mého oborového zaměření. Proto jsem se rozhodla zúžit toto téma na kontext České republiky, který mohu snadněji na základě mé zkušenosti uchopit. I když chci k tématu přistupovat z lokálního prizmatu, nelze ignorovat celosvětový rámec, především kontext tzv. globální změny klimatu.

Extrémní výkyvy počasí již dokazují i široké veřejnosti reálnost a závažnost globální změny klimatu. Obavy z budoucnosti, které byly donedávna výsadou hrstky intelektuálů, se přelily do mainstreamového smýšlení. Avšak právě současná doba je zvláštní. Průměrný obyvatel České republiky, který se v tomto

---

¹ Např.: MEKONNEN, Mesfin M. a Arjen Y. HOEKSTRA. *Four billion people facing severe water scarcity* [online]. 12 Feb 2016 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://advances.sciencemag.org/content/2/2/e1500323.full>

² Rozhovor s bioložkou a socioložkou prof. RNDr. Hanou Librovou pojednávající o vážnosti situace environmentální krize. Radio Wave: Hana Librová: Ekologická situace je bezvýchodná, tím spíš si vážím spolku jako Limity jsme my! [online]. 2017 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/hana-librova-ekologicka-situace-je-bezvychodna-tim-spis-si-vazim-spolku-jako-6479985>

ohledu asi nějak zásadně neliší od většiny globální populace, ví, že v budoucnu „nastane problém“, ale jen složitě tento budoucí problém vztahuje ke svému aktuálnímu životu a už vůbec se nevyzná v nástrojích, které by mohly příčiny globální změny klimatu odstranit či alespoň zmírnit jeho důsledky.

Právě se o návrzích řešení problému a o případné adaptaci na změněné životní prostředí začíná v odborných kruzích hovořit. Důležitý je v tomto smyslu právní rámec problému, který v současné době představuje zejména tzv. Pařížská dohoda přijatá v roce 2016 v rámci Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu z roku 1992, která se snaží na status quo reagovat v mezích současného vědeckého poznání. Za podstatný ale také považuji další vědecký výzkum v oboru klimatologie³, hydrologie⁴ a genetiky⁵, ale i v dalších vědeckých oborech. Jsou to totiž možná ještě nevymyšlené postupy a technologie, které nám pomohou ekologickou krizi v budoucnu vyřešit. Avšak výzkumy v oblasti necitelného geoengineeringu vnímám apriorně jako negativní.

Je naprosto nezbytné, aby informace o závažnosti výzev, kterým čelíme, prosáklly i do nejširšího veřejného prostoru. K tomu mohou přispět nejen ekologické organizace, jako jsou Greenpeace CZ, Děti Země, Arnika aj., přispět mohou i jiné, na ekologii primárně nezaměřené kanály, jako je například moje umělecké dílo. Nezbytnost rozšíření uvedených informací spočívá v důvodu, že jakékoliv v budoucnu zvolené řešení problému bude patrně extrémně drahé a náročné, a bude se tedy intenzivně dotýkat osobní sféry každého člověka. Proto je životně důležité o této problematice lidi dostatečně informovat, aby každý jednotlivě a všichni v celku vyvinuli dostatečnou součinnost k eliminaci problému a zároveň aby bylo vybráno takové řešení, které bude nejefektivnější a současně s co nejméně nežádoucími důsledky.

Veřejný diskurs dnes již zahrnul problematiku globální změny klimatu, globální populace nyní zkoumá dopady tohoto děje a v budoucnu bude prozkoumávat výše uvedené nástroje a možnosti adaptace. Právě proto získávají nyní většího ohlasu odborné studie⁶ predikující, že v horizontu několika dekád ubude

³ Pozn.: V tuzemsku se kupříkladu touto problematikou zabývá např. Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.

⁴ V tuzemsku se kupříkladu touto problematikou zabývá např. Ústav pro hydrodynamiku AV ČR, v. v. i.

⁵ Pozn.: V tuzemsku se kupříkladu touto problematikou zabývá např. Ústav experimentální botaniky AV ČR, v. v. i.

⁶ Např.: *Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky* [online], 67 [cit. 2018-04-16].

Dostupné z:

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170724_sucho/\\$FILE/koncepce_sucho_material.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170724_sucho/$FILE/koncepce_sucho_material.pdf); dále PUNČOCHÁŘ, Pavel. O náplni a významu „Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky“ k zajištění vodních zdrojů. *Sovak* [online]. 2017 (10), 9 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://sovak.cz/cfs/files/files/haT9erb32eDwe2yDY/Pun%C4%8Doch%C3%A1%C5%99.pdf> aj.

podzemní i povrchové vody vyskytující se na našem území. Jinými slovy řečeno, bude sucho. Vliv na vysychání nejen naší krajiny však nemá jen globální změna klimatu, ale zejména také vlastní působení člověka na krajinu. Naše území se dosud ještě mnohde může pyšnit původní říční krajinou, která je důležitá pro celkový koloběh a čištění vody. Písečné a jílovité nivy, nasakují vodu jako houba a zároveň fungují jako filtr. V období dešťů zadržují vodu, naopak v období sucha ji propouští a rovnoměrně jí tedy distribuují v průběhu celého roku. Tím se zabraňuje jednak záplavám obvykle vzniklým v důsledku jarního tání sněhu či v důsledku letních přívalových srážek a na druhé straně se tak eliminuje riziko vyschnutí říčního koryta, tolik typické zejména pro pozdní léto, které má naprosto devastující účinek nejen na říční ekosystém, ale i na všechny navázané ekosystémy, neboť trvalý přísun vody je životně nutnou podmínkou pro každý pozemský ekosystém.

Pro 20. století je v našem prostředí zásadní pojem intenzifikace zemědělství. Jde o snahu trvale zvyšovat výnosy plodin na jednotku půdy. Tohoto cíle bývá dosaženo zejména aplikací chemických postřiků a hnojiv, křížením a později genetickou modifikací plodin, zvyšováním plochy orné půdy a používáním stále těžších strojů pro její obdělávání.

Snahy o maximalizaci rozlohy orné půdy kulminovaly v 70. letech minulého století, kdy stát mnohde odvodnil pozemky, které do té doby nebyly k pěstování zemědělských plodin vhodné. Tyto pozemky se zhusta nachází ve vyšších polohách s absencí kvalitní půdy, tedy jedná se často o málo výnosné zemědělské pozemky. Odvodnění se ovšem týkalo nejen těchto pozemků, ale i pozemků téměř ve všech lokalitách. Důsledkem této zemědělské politiky bylo vysušení krajiny. Voda, která by v ní jinak, nebýt meliorace, zůstala, je najednou rychle odvedena do říčního koryta, které je samo napřímené, tedy zbavené přírodních meandrů, a tak tato voda rychle opouští území našeho státu.

Status quo nelze popsat jinak, než že se dobrovolně a rychle zbavujeme drahocenné a životně nezbytné suroviny – vody. Avšak naprosto paradoxní je situace, kdy jsme se snažili vytvořit nové zemědělské pozemky na málo úrodných půdách a současně si likvidujeme ty nejcennější zemědělské pozemky v neúrodnějších oblastech. Pro představu stačí vyjet kousek za město Brno – na kvalitních černozemích se zde buduje komerční i bytová zástavba. Lze konstatovat, že rozumně hospodařit s krajinou neumíme. Uvedený rozpor je naprosto nelogický a neobhájitelný. Zajímavé je, že mnohé meliorační systémy dosáhly již své maximální životnosti a bude nezbytné je opravit nebo přehodnotit. Tyto systémy jsou navíc ještě více poškozovány stále těžší

zemědělskou technikou. Nejedná se tedy o trvalé opatření tak, jak si mnozí hydrologové dříve mysleli.

Zemědělství v posledních padesáti letech změnilo zásadně svoji podobu. Již zmíněné obdělávání půdy těžkými stroji způsobuje udusávání půdy a snižuje se tak její schopnost vsakovat vodu. Orná půda bohatá na živiny je dešti erodována a splavována do potoků. Nebýt tohoto nešvaru, voda by se vsákla do půdy a neměla by sílu na to, aby transportovala částičky půdy pryč. Je smutné vidět pole, na kterém začíná prosvítat vrstva neúrodného jílového podkladu. Situace je vážná i v tom směru, že v našich klimatických podmínkách se 1 cm půdy vytvoří v průměru za 100 let, přitom zejména v důsledku intenzifikace zemědělství dochází k erozi 1 cm půdy za zhruba 20 let. Nedojde-li tedy ke změně našeho přístupu k půdě, je pouze otázkou několika desetiletí, až bude zcela odstraněn celý úrodný půdní profil (cca 10 cm) a nebude tedy možné na postiženém území pěstovat žádné zemědělské plodiny. Současné zemědělství tedy není bez větší změny v přístupu ke krajině trvale udržitelné a ve snaze o nynější maximalizaci výnosů zemědělské produkce vědomě minimalizujeme výnosy zemědělské produkce našich potomků na našem území.

Veřejnost je o problematice nedostatku vody informovaná a velké betonářské společnosti se již nyní těší z příslibu nových staveb betonových hrází, které mají za cíl vodu na území zadržet.⁷ Tento způsob řešení problému však vnímám jako poněkud nešťastný a osobně preferuji jiná méně agresivní a účinná řešení, která se snažím v práci vyzdvihovat.

Seznámení se s betonem jako motivace pro vytvoření díla

Hlavní motivace k této práci nastala na jaře 2017, kdy jsme začali s budoucím manželem řešit problém výstavby přehrady Pěčín, která má vzniknout na území Chráněné krajinné oblasti Orlické hory. Tuto oblast dobře znám a patří k místům, kterých si vážím a ráda je s úctou navštěvuji. V této oblasti by za pár let měla vzniknout vodní nádrž, která by měla být zásobárnou pitné vody pro východočeskou vodárenskou soustavu. Je však možné, že průtok říčky Zdobnice, která má přehradu napájet, nebude natolik dostatečný, aby bylo vůbec možné přehradu naplnit. Již nyní v letních měsících je pozorovatelný

---

⁷ Pozn.: *Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území* [online]. In: září 2011 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV_vc_protokolu.pdf

výrazný pokles její hladiny. Představa obrovského betonového či sypaného monstra v této krajině byla pro mě stěžejní inspirací.

Přehrada na řece Zdobnici je plánovaná již cirka 100 let, avšak k její realizaci dosud nedošlo, ač k tomu zejména koncem 80 let. 20. století bylo velmi blízko (touto dobou bylo již na místě vyznačeno zátopové území). V průběhu staletí trvající debaty o přehradě zatím došlo k výraznému posunu v oboru hydrologie, kdy je celosvětově spíše ustupováno od stavby velkých přehrad. Nastíněný problém však není pouze na tomto místě. Na našem území se jedná o dalších stavbách tohoto typu. V dnešní době je plánováno dalších 64 vodních nádrží a pověstný Damoklův meč aktuálně visí nad čtyřmi lokalitami. Stát již nyní do této oblasti investuje v řádu milionů korun, jde zejména o studie proveditelnosti a základní projekční práce.

Na jedné z diskuzí o výstavbě přehrady Pěčín jsem se setkala s ekologickým aktivistou Jiřím Malíkem, který je předsedou ekologického hnutí Živá voda a zároveň je autorem několika projektů, které pomáhají zadržovat vodu v krajině přirozeným způsobem.⁸ Jiří Malík byl mým průvodcem v této problematice a chtěla bych mu na tomto místě vyjádřit díky. Dalším inspirativním člověkem pro mě byl již zesnulý profesor Otakar Štěrba, který ve svých studiích pojednává o říční krajině a byl zakladatelem první katedry ekologie na našem území.⁹

Výzkum pro účel této práce probíhal formou diskuzí s Jiřím Malíkem, zjišťováním problematiky a zkoumáním krajiny v rámci vlastní osobní zkušenosti v terénu. Příklady navštívených míst: revitalizovaný přítok Zdoňovského potoka, CHKO Broumovsko, vodní nádrž Orlík, vodní nádrž Vrané, sypaná vodní nádrž Dalešice, poldry nad obcí Luka nad Jihlavou, vyschlý rybník v Přibicích, meandr Dyje a další.

Cíl práce

Práce má za cíl neotřelým způsobem seznámit diváka s problematikou vody na našem území a s její distribucí v rámci krajiny. Její charakter, který se přibližuje dokumentárnímu zpracování, však explicitně nepopisuje problém, spíše má snahu jej vizuálně vykreslit a dát divákovi prostor pro vlastní imaginaci. Dílo

---

⁸ Pozn.: Česká televize: *Orlické hory: hráz proti hrázi* [online]. Praha, 2017 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: www.ceskatelevize.cz/porady/10782831463-nedej-se-plus/217562248410037-orlicke-hory-hraz-proti-hrazi/

⁹ Pozn.: Česká televize: *Řeky Otakara Štěrby* [online]. Praha, 2013 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10441286883-reky-otakara-sterby/21356226162/>

staví do kontrastů příklady jemných funkčních zásahů do krajiny s příklady monstrózních betonových staveb. Ukazuje problematická místa, kde už voda zmizela z povrchu. Příkladem jsou záběry na bahnitě dno dnes již zmizelého rybníku v Přibicích na Jižní Moravě. Vedle toho je ale v díle také vizuální dokumentace míst, kde zadržování vody v krajině funguje díky jemným zásahům v krajině, např. obnovení nivy a meandrů Zdoňovského potoka v okolí Adršpašských skal, o tyto revitalizace se zapříčinil právě Jiří Malík.

Kamera se snaží tato místa točit jiným způsobem, než by byl obvyklý pro formu klasického dokumentu. Volí spíše výseče celků, hraje si s pomalým pohybem a jízdou po obraze, snaží se o různorodost záběrů a hledá vizuálně zajímavá zákoutí. Prostřednictvím výtvarného modifikování zobrazované reality se snaží záběry navodit v divákovi zneklidňující pocit, a tím ho přimět k zamyšlení nad problematikou vodního systému. Zobrazování skutečnosti je typické pro zpracování klasického dokumentu, v tomto případě je však stěžejní lyrické podání, které navozuje nejen obraz ale i zvuková část a vyprávění, které objasňuje celý problém. Video nemá čistě informativní ráz, jeho specifikum je zaměřené i na požitek diváka. Hraje si s dokumentárními postupy, ale nevyužívá je prioritně. Záběry jsou schválně voleny tak, aby betonové stavby vypadaly monumentálně a vyzněla tak jejich vážnost. Z pozadí záběrů vyplývá i doba jejich vzniku. Tento prvek má být kritický a má se stavět do opozice proti studiím, které používají staré plány pro stavby nových vodních nádrží, které nedávají prostor pro staronová funkčnější řešení.¹⁰

Charakteristika díla a objasnění tvůrčích postupů

Formát videa, s nímž v diplomové práci pracuji, využívám u většiny své výtvarné tvorby, a proto nejinak tomu je i teď. V této práci používám podobné postupy, které jsem použila už u bakalářské práce. Nezapírám fascinaci pozorovaným objektem v žádném aspektu své tvorby. Snažím se o dokonalé zkoumání prostřednictvím objektivu; hledám vhodné záběry a pomocí kamery se snažím najít to, co pouhé oko okamžitě nevidí nebo spíš si všimne až pomocí hledáčku. Používám objektiv kamery jako další smysl, nevnímám ji jen jako nástroj, ale také i jako spolurežiséra filmu. Hraji si s dokumentovanou realitou, které se

---

¹⁰ Pozn.: Staronovými funkčnějšími řešeními jsou myšleny návrhy plánů, které mají navracet vodu do krajiny meandrováním potoků a obnovováním niv. Tyto návrhy vypracovalo samo Povodí Labe, státní podnik, který však stojí i za plánováním výstavby vodní nádrže Pěčín.: Revitalizace vodních toků a niv, (LA100193): Antropogenní ovlivnění vodopisné sítě, odpřírodnění nivy, fragmentace vodních toků. In: *List opatření - obecný, technického charakteru* [online]. 2009 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <http://plapdp.cz/app/app/pdf/HSL212009.pdf>

snažím pomocí objektivu kamery dát jemný téměř skrytý sci-fi podtext, jako by se na pozorovaný objekt díval někdo třetí. Podobné uvažování o kameře vnímám u umělkyně Agaty Mergler, která vytváří haptické kamery, pomocí nichž si hraje s obrazem a dotykem – divák tak má pocit, jako by v jejich dílech fyzicky sjížděl po pozorovaném objektu. V jejím případě se však jedná spíše o dokumentaci pohybu a díla mají až performativní charakter. Využívá však podobně jako já záběry přírodních motivů.¹¹ Nepoužívám dějovou linku, stříh záběrů spíš jen popisuje problematiku a stále ji umocňuje. Využívám jakéhosi obrazového pnutí. Práce by měla působit možná až katastroficky. Pár minut před katastrofou, co se má stát? Je to pouhé napínání diváka, k rozuzlení a odpovědi nedojde.

Dílo je výtvarný experimentální dokument, jehož součástí je voice over, který vtahuje diváka do problému, vysvětluje, doplňuje a objasňuje volenou obrazovou skladbu. Nejen obraz, ale také mluvený průvodce dává videu jiný charakter, než by byl typicky dokumentaristický, sice popisuje existující problém, ale podává jej transformovaně, personifikuje, hledá tělesnost u neuchopitelného, přirovnává procesy vody k lidským tělesným potřebám. Jako příklad lyrického experimentálního dokumentu bych chtěla uvést pro přiblížení charakteru práce, umělkyni Rei Hayam, která ve svých videích využívá podobné obrazové pnutí, kterého se snažím taktéž v této práci dosáhnout. Japonská umělkyně se zabývá tématy přírody a vztahu člověka k ní, snaží se akcentovat harmonii lidské přítomnosti a přírody.¹² Další příklad, který vnímám jako blízký mé práci, díky volbě tématu i způsobu zpracování, je dílo *WEEMOED & WILDERNIS (Zádumčivost & divočina)* od Digny Sinke, pojednávající poetickým způsobem o ostrově, na kterém se postupně mění zemědělská krajina na divočinu. Dokument řeší zobrazování přírody a tematizuje tak její ochranu. Dokument vznikl 13 let a dokončen byl v roce 2010.¹³

Délka mého videa je určena tak, aby divák neztratil pozornost a zároveň tak, aby se problém dostatečně mohl objasnit. Záběry si vybírám a točím výhradně sama, taktéž provádím stříh. Činím tak čistě intuitivně. U zvukové složky videa byla nutná asistence. Voice over, který doprovází video, je v češtině, to považuji vzhledem k takto zvolenému místně specifickému

---

¹¹ Uvádím jako příklad podobného uvažování o kameře.: Haptic/Visual Identities. *Cristianvillavicencio.net* [online]. 8. dubna 2017 [cit. 2018-04-15]. Dostupné z:

http://www.cristianvillavicencio.net/31_haptic_visual_identities.html

¹² Rei HAYAMA. *LIGHT CONE: Distribution exhibition and conservation of experimental film* [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <https://lightcone.org/en/filmmaker-2639-rei-hayama>

¹³ WEEMOED & WILDERNIS - Digna Sinke. *SNGfilm* [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <https://www.sngfilm.nl/film/weemoed-wildernis/>

problému za vhodné. Zvolila jsem jako doprovod hlas, protože se divák díky tomu bude moci více soustředit na samotný obraz. Pro další prezentaci budu volit anglické titulky, hlas zůstane v českém jazyce. Práce po prozkoumání a nastudování problematiky probíhala formou výjezdů do krajiny, kde jsem místa nějakou dobu pozorovala, nechala na sebe působit a až poté jsem točila. Prostředí pro výzkum jsem si před výjezdem vytipovala a prostudovala, cílem bylo, aby místa obsahovala krajinné příklady s konkrétními problémy. Některými místy mě provedl přímo již zmiňovaný Jiří Malík, na některá jsem dostala tipy. Jen zřídka se objevují záběry z nekonkrétních poloh. Tyto záběry mají za účel ilustrovat koloběh vody v krajině a její formy. Scénář pro tvorbu byl tedy určený typologií míst, které jsem chtěla do práce zakomponovat, přesnou představu o konkrétních záběrech jsem si utvořila až na místě, právě již zmíněným působením prostoru. Záběry jsem začala točit na začátku podzimu, jelikož jsem nechtěla, aby byla většina záběrů zasněžená a zamrzlá krajina, to byl díky počasí závod s časem.

Krátká rešerše příkladů environmentálně angažovaných výstav a prací

O příkladech umělecké praxe zabývající se ekologickou problematikou na našem území pojednávala výstava s názvem *Resuscitace a amputace české krajiny*, která proběhla v brněnské Galerii OFF/FORMAT v roce 2016. Byla zde mj. vystavena i dokumentace projektu *Vltava – Labe* významných eko artových umělců, manželů Harrisonových. Tento projekt z počátku 90. let se zaměřoval na problematiku snížení ekologické zátěže na toku důležitých evropských řek Vltavy a Labe. Další projekt z této výstavy, který chci v souvislosti s problematikou environmentálně angažovaného umění zmínit, je *Kauzalita Ostrov* od Jana Trejbalý. Tato práce se zabývá přírodními procesy a apeluje na jejich přirozenost.¹⁴

Další výstava obsáhle tematizující environmentální problémy proběhla v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě. Výstava *Druhé zastavení na pomezích samoty v Jihlavě* kombinovala umělce z různých zemí Evropy, byla to umělecko-výzvědná sonda do topografie tří geograficky, geologicky, klimaticky, kulturně i sociálně poměrně vzdálených zemí. Tematizovala konkrétní problémy např. naše uhelné doly ničící životní prostředí, environmentální důsledky gigantické stavby vodní údolní přehrady Kárahnjúkar a další. Projektu se zúčastnila

---

¹⁴ SVOBODOVÁ, Hana. Artalk: Resuscitace a amputace české krajiny [online]. 31. 10. 2016 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://artalk.cz/2016/10/31/resuscitace-a-amputace-ceske-krajiny/>

kombinace dvaceti umělců a kurátorů.¹⁵ Výstava byla výstupem mezinárodního projektu *Na pomezí samoty*, který se zabýval zkoumáním aktuální otázky proměn krajiny a problematikou provázanosti postindustriální společnosti a přírody.¹⁶

Jako poslední příklad bych chtěla uvést ekoaktivistické občanské hnutí Limity jsme my, které se zabývá protesty proti těžbě a spalování uhlí. Tato ekologická organizace pořádala v minulém roce historicky první Klima kemp na našem území. Hnutí se nezabývá prezentací nebo vytvářením výtvarného umění avšak vznikají zatím drobné umělecké počiny spojené s Limity jsme my.¹⁷

Závěr

Téma, které jsem si zvolila, považuji za značně rozsáhlé a přirozeně neustále proměnné, proto jej ze svého pohledu nepovažuji za vyčerpané a zcela probádané. Celá moje práce trvala zhruba tři čtvrtě roku. Tématem distribuce vody v krajině a výstavbou přehrad se chci zabývat nadále i v blízké budoucnosti. Čas, který jsem prozatím věnovala výzkumu tohoto tématu není dostačující a proto sledávám nutným se nadále v této oblasti pohybovat a sledovat další vývin.

---

¹⁵ VOJTĚCHOVSKÝ, Miloš, Dagmar ŠUBRTOVÁ a Michal KINDERNAY. *Frontiers of Solitude: Druhé zastavení na pomezích samoty v Jihlavě* [online]. 2016 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://frontiers-of-solitude.org/cs/druhe-zastaveni-na-pomezich-samot>

¹⁶ *Frontiers of Solitude: O projektu Na pomezí samoty* [online]. 2016 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://frontiers-of-solitude.org/cs/about>

¹⁷ *Deník Referendum: Berete lidem vodu, chceme jí zpátky, řikali ekologové v sídle Generali* [online]. 16.04.2018 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/27458-berete-lidem-vodu-chceme-ji-zpatky-rikali-ekologove-v-sidle-general>

OBRAZOVÁ ČÁST

Politika vody, Full HD video, formát mp4, 8:15 min, 2018

Politika vody, Full HD video, formát mp4, 8:15 min, 2018

Politika vody, Full HD video, formát mp4, 8:15 min, 2018

Politika vody, Full HD video, formát mp4, 8:15 min, 2018

Politika vody, Full HD video, formát mp4, 8:15 min, 2018

Politika vody, Full HD video, formát mp4, 8:15 min, 2018

Politika vody, Full HD video, formát mp4, 8:15 min, 2018

Politika vody, Full HD video, formát mp4, 8:15 min, 2018

Politika vody, Full HD video, formát mp4, 8:15 min, 2018

Politika vody, Full HD video, formát mp4, 8:15 min, 2018